

Arviointikertomus vuodelta 2016

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Tarkastuslautakunta

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

Sisältö

1	Tiivistelmä	3
2	Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus	4
3	Tarkastuslautakunnan arviointi	5
	3.1 Aiempien vuosien arviointikohteiden seuranta	5
	3.1.1 EU-hankkeiden 2007–2013 vaikuttavuus ja seuranta	5
	3.1.2 Kansainvälinen hanketoiminta	5
	3.1.3 Laajakaistahankkeet	6
	3.2 Arviointikohteet 2016	6
	3.2.1 ETKO – Ennakoiva työmarkkina- ja toimialatieto kasvualojen osaamistarpeiksi	6
	3.2.2 Maakunnan edunvalvonta	7
	3.2.3 Maakunnan elinvoimaisuus – matkailu	8
	3.2.4 Maakuntaudistuksen valmistelu	8
	3.2.5 Venäjä ja Barents -yhteistyö, Euregio Karelia	9
4	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	10
5	Yhteenvedo arviointikaudesta 2013–2016	11
6	Loppusanat	12
7	Allekirjoitukset	13

1 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunta antaa uuden kuntalain (410/2015, § 121) mukaisesti valtuustolle vuosittain arviointikertomuksen siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta ei tarkastele arvioi, arvottaa ja tekee havaintoja. Tarkastuslautakunnalla on mahdollisuus toimia valtuuston apuna toiminnan kehittämisessä ja kuntalaisnäkökulman esiintuojana.

Tarkastuslautakunta valitsi syksyllä vuoden 2016 arviointikohteet ja varsinainen arviointityö aloitettiin. Arviointikertomusta laadittaessa lautakunta on perehtynyt laajasti maakuntaliiton toimintaan selvityksiä kuulemalla ja asiakirjoihin perehtymällä. Lisäksi lautakunta seuraa aiempien vuosien arvioinnin kohteita jatkuvuuden varmistamiseksi. Tähän arviointikertomukseen on kirjattu keskeisiä poimintoja arvioinnin kohteena olleista maakuntaliiton tehtävistä ja niiden tavoitteiden toteutumisesta.

Vuoden 2016 arviointikertomuksessa jatkoseurannassa ovat laajakaistahankkeet, EU-hankkeiden ohjelmakauden 2007–2013 vaikuttavuus ja seuranta sekä kansainvälinen hanketoiminta. Vuoden 2016 arvioinnissa olivat ETKO – Ennakoiva työmarkkina- ja toimialatieto kasvualojen osaamistarpeiksi -hanke, maakunnan edunvalvonta, maakunnan elinvoimaisuus matkailun näkökulmasta, maakuntauudistuksen valmistelu ja rajayhteistyö.

Jatkoseurannassa oleva kokonaisuus, laajakaistahankkeet, alkoi jo vuonna 2010 Laajakaista kaikille Itä- ja Pohjois-Suomessa hankkeena. Rakentamista edistetään nyt Kaista kaikille -hankkeen avulla. Maakunnassa on kuitenkin edelleen alueita joilla ei ole saatavilla kiinteitä laajakaistayhteyksiä. Lautakunta on kiinnittänyt aiemmin huomioita EU-hankkeiden vaikuttavuuteen ja seurantaan, hankkeen tulosten mittaminen on vaikeaa. Uudelle ohjelmakaudelle on nyt kehitetty kansallisia mittareita (kuten toteutuneet työpaikat, uudet yritykset), jotka auttavat jatkossa arvioimaan tarkemmin hankkeen tuloksia. Kansainvälinen hanketoiminta tarkoittaa osallistumisesta kansainvälisiin hankkeisiin joko pää- tai osatoteuttajana. Rahoitusta haetaan suoraan EU-ohjelmista kuten Interreg Itämeri ja Pohjoinen periferia. Lautakunta on pitänyt tärkeänä, että maakuntaliitossa edistetään tehokkaasti näiden rahoitusmuotojen hyödyntämistä. Selvitysten mukaan Pohjois-Karjalassa on oltu aktiivisia: vuonna 2016 käynnistyi seitsemän kv-hanketta ja syksyn haussa oli mukana useita pohjoiskarjalaisia toimijoita.

Vuonna 2015 alkaneessa ETKO-hankkeessa kehitetään mm. toimintapoja ennakointiin työmarkkinoiden ja koulutuksen suunnittelun avuksi. Hankkeelta odotetaan lopputoteamaa siitä kuinka työvoimatarpeita pystyttäisiin ennakoimaan opintoja suunnittelevien valintojen avuksi. Edunvalvontatyöllä onnistuttiin säilyttämään Joensuun lentoasema sekä saatiin vuodeksi jatkoa lakkautusuhan alla oleville junayhteyksille Joensuu–Nurmes ja Joensuu–Varkaus väleille. Raatekankaan eritasoliittymän rakentaminen sai rahoituksen ja VT 23 kunnostus jatkuu. Vuoden aikana vahvistui mittavien biohankkeiden EU-rahoitus (Lieksa ja Nurmes) sekä GTK:n Outokummun laboratorion laitteistorahoitus. Maakuntauudistukseen liittyen hyvä ratkaisu oli pelastustoimen säilyminen maakuntatasolla. Kansainvälinen yhteistyö vahvistui kun Pohjois-Karjala hyväksyttiin Barentsin alueneuvoston jäseneksi. Vuoden lopun hyvä uutinen oli Karelia CBC -ohjelman hyväksyminen. Rajan ylittäviä hankkeita päästään hakemaan ja toteuttamaan vaikkakin kaksi vuotta alkuperäisestä aikataulusta jäljessä.

2 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Lautakunta kokoontui toimintavuonna kuusi kertaa. Lautakunta osallistui Itä- ja Pohjois-Suomen huippukokoukseen joka järjestettiin Kokkolassa elokuussa. Huippukokouksen aiheina olivat mm. maakuntien elinvoimaisuus, maakuntauudistus ja EU:n rakennerahastolinjaukset 2020 jälkeen. Huippukokouksen yhteydessä tarkastuslautakunnat kokoontuivat molempina päivinä yhteiskokouksiin.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Varsinainen jäsen

Erkki Buska

Eila Heinonen

Väinö Hernesniemi

Reijo Kortelainen

Paula Puhakka

Varajäsen

Hannes Rossi

Marja-Leena Kivivuori

Esa Rätty

Sanna Halttunen

Marketta Sairanen

Puheenjohtajana toimi Eila Heinonen, varapuheenjohtajana Paula Puhakka ja sihteerinä asianhallintasihteerinä Mirja Timonen.

Maakuntaliiton tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu tilikausille 2013–2018. Lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastasi BDO Auditor Oy:n tilintarkastaja JHT, HT Johanna Mäkelä 21.9.2016 saakka. Johanna Mäkelän siirryttyä muihin tehtäviin BDO nimesi loppukaudeksi tilintarkastajaksi JHT, HT Lilja Koskelon. Tilintarkastaja Lilja Koskelo antoi selonteon suorittamistaan tarkastuksista. Lautakunta käsitteli tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2016. Näiden tietojen, tilinpäätöksen ja henkilökunnan kuulemisten perusteella tarkastuslautakunta laati maakuntavaltuustolle kuntalain 121 §:n mukaisesti tämän arviointikertomuksen.

3 Tarkastuslautakunnan arviointi

3.1 Aiempien vuosien arviointikohteiden seuranta

Tarkastuslautakunta esittää kussakin arviointikertomuksessa edellisen vuoden arviointihavaintojen ja suositusten toteutumisen. Lautakunta seuraa toimintakauden puitteissa tavoitteiden toteumista myös useamman edeltävän vuoden ajalla.

3.1.1 EU-hankkeiden 2007–2013 vaikuttavuus ja seuranta

EU-hankkeiden vaikuttavuusraportti ohjelmakaudelta 2007–2013 valmistui joulukuussa 2015. Raportti sisältää vertailutietoja rakennerahastohankkeista (EAKR, ESR, maaseuturahasto). Raportti sisältää yri-
tystukia (Pohjois-Karjalan ELY) ja kehittämishankkeita.

Havainnot ja suositukset

Arviointikertomuksessa 2014:

Hankkeiden vaikutuksia on tutkittu säännöllisesti esim. projektien oman raportoinnin kautta ja teetetty yhteinen itäsuomalaisten rahoittajien vaikuttavuusraportti.

Vaikututtavuusraportoinnissa olisi hyvä edelleen kehittää tarkempia indikaattoreita vaikuttavuuden määrittelyä varten.

Seuranta

Uuden ohjelmakauden 2014–2020 hankearviointia varten on kehitetty kansallisia indikaattoreita, mittareita (esim. toteutuneet työpaikat, uudet yritykset jne.).

3.1.2 Kansainvälinen hanketoiminta

Kansainvälisellä hanketoiminnalla tarkoitetaan EU:n erillishjelmarahoitusta, suoraa EU-rahoitusta ja kv-hankerahoitusta. Kv-rahoitusohjelmia ovat Pohjoinen periferia ja Arktinen -ohjelma, Interreg Itämeren alueen ohjelma, Interreg Europe -ohjelma ja Horisontti 2020 -ohjelma. Hankerahoitus saadaan osaamisen ja aktiivisuuden kautta – kyseessä on kilpailtu EU-rahoitus, joka jaetaan ilman aluekohtaisia kiintiöitä.

Havainnot ja suositukset

Arviointikertomuksessa 2015:

Erillishjelmarahoitusten hakeminen vaatii hakijalta vahvaa paitsi oman alan, myös hanketoiminnan osaamista ja kielitaitoa. Maakuntaliiton järjestämällä Kv-hanketoimijaforumilla jaetaan tietoa ja osaamista hanketoimijoiden kesken.

Hanketoimintaan liittyvän tiedon ja osaamisen vientiä muihin organisaatioihin on jatkettava.

Seuranta

Vuonna 2016 oli järjestetty neljä tiedotus- tai koulutustilaisuutta kv-ohjelmista.

Pohjois-Karjalassa on aktivoitunut kv-rahoituksen hakemisessa. Kolme hanketta käynnistyi sekä Interreg Itämeri että Interreg Europe -ohjelmiin ja yksi hanke Pohjoinen Periferia + Arktinen ohjelmaan. Useita pohjois-karjalaisia toimijoita oli mukana syksyllä jätetyissä hankihakemuksissa joista saadaan päätökset keväällä 2017.

3.1.3 Laajakaistahankkeet

Laajakaistahankkeista päättyneitä ovat Laajakaista kaikille Itä- ja Pohjois-Suomessa (2010–2014) ja Sandan megan Itä- ja Pohjois-Suomi (2011–2015). Hankkeiden tavoitteina on ollut mm. on kehittyneiden ja edistyskellisten tietoliikenneyhteyksien saatavuuden parantaminen maaseutu- ja haja-asutusalueilla. Lisäksi on edistetty nopeiden 100Mbi/s-yhteyksien aikaansaamista haja-asutusalueille.

Laajakaistaverkkojen rakentamista edistetään Kaista kaikille -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on varmistaa valtion tuen avulla nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen alueilla, joille kaupallinen tarjonta ei todennäköisesti toteudu. Vuoden 2016 lopulla alkoi uusi, Kaista käyttöön! Pohjois-Karjalassa hanke. Hanke edistää mm. sähköisten palveluiden kehitystä ja käyttöönottoa ja tukee valtakunnallisen Laajakaista kaikille -hankkeen toteutumista.

Havainnot ja suositukset

Kaista kaikille -hanke (2016, jatko vuosille 2017–2018)

Arviointikertomuksesta 2015:

Maakunnan alueella laajakaistarakentaminen on osin puutteellista johtuen joko toteuttajan puutteesta tai rahoitusjärjestelmästä. Kunnilla on liikaa vastuuta rahoituksesta. Yleisesti ei nähdä valokuituyhteyksien tarjoamia mahdollisuuksia esim. elinkeinoelämän ja sosiaali- ja terveystalvelujen näkökulmasta.

Haja-asutusalueilla tulisi olla käytettävissä riittävät ja kohtuullisen hintaiset tietoliikenneyhteydet.

Seuranta

Laajakaistahankkeita on toteutettu maakunnassa erilaisten toimijoiden voimin. Edelleen on alueita joilla ei ole saatavilla laajakaistayhteyksiä. Valtion rahoitus rakentamiseen on riittämätön harvaanasutuilla alueilla joille ei ole markkinaehtoisia yhteyksiä saatavilla.

Kiinteiden laajakaistayhteyksien rakentamista on tuettava kaikin keinoin: Käynnissä olevien hankkeiden avulla on hyödynnettävä saatavilla oleva rahoitus tehokkaasti laajakaistayhteyksien markkinointiin ja rakentamisen edistämiseen.

3.2 Arviointikohteet 2016

Tarkastuslautakunta päätti vuoden 2016 arvioinnin painopisteiksi strategisten tavoitteiden lisäksi maakunnan edunvalvonnan, maakuntaudistuksen valmistelun, maakunnan elinvoimaisuuden, rajayhteistyön ja EU-hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnin ohjelmakaudella 2007–2013. Arvioinnin tietolähteenä olivat kokouksissa saadut selvitykset, tilintarkastuskertomus ja tilinpäätös. Valtuuston asettamat strategiset ja toiminnalliset ydintavoitteet oli asetettu toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2016–2018. Tulostavoitteet vuodelle 2016 oli asetettu organisaation mukaisesti yksiköittäin. Arviointikohteita ei eritellä yksiköittäin vaan tarkastellaan maakuntaliiton toimintaa kokonaisuutena. Tarkastuslautakunta arvioi miten näihin tavoitteisiin on vuoden 2016 aikana vastattu.

3.2.1 ETKO – Ennakoiva työmarkkina- ja toimialatieto kasvualojen osaamistarpeiksi

ETKO-hankkeen tavoitteina ovat työvoimapalvelujen ja aikuiskoulutuksen yhteistyörakenne, analysoidun ja tulkitun tiedon tuotanto, kasvu- ja rakennemuutosalojen työvoima- ja osaamistarpeiden alueellinen ennakointi, työmarkkinoiden kohtaannon parantaminen. Hankkeen päätoteuttaja on Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja osatoteuttaja Itä-Suomen yliopisto. Hankkeen toiminta-aika on 1.1.2015–31.5.2017

Havainnot

ETKO-hanke on jatkoa POKETTI – Pohjois-Karjalan ennakoitujen yhteinen toimintamalli -hankkeelle (vuosina 2011–2014).

Hanke on tuottanut Trendit -julkaisua, järjestänyt tulevaisuustyöpajoja ja ennakoitukoulutusta. Hankkeen avulla on kehitetty Joensuun seudun yritysten näkymät -toimintamalli.

Ennakoinnin toimintatavalle pysyvän toimintamallin luominen on kesken.

Suosituksia

ETKO-hankkeelta odotetaan konkreettista lopputoteamaa siitä, kuinka maakunnan työvoimatarpeen kehitys on tiedossa hyvissä ajoin, jotta erilaisille koulutuksen aloille haakeutuvat tietävät jo hakeutuessaan työllistymismahdollisuudet ja toisaalta elinkeinoelämälle varmistetaan osaava ammattitaitoinen henkilöstö.

Ennakoivan toimintatavan vakiinnuttaminen - ennakoitiedon tuottaminen ja jakaminen niin, että se hyödyttää kaikkia toimijoita.

3.2.2 Maakunnan edunvalvonta

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa asetettu strateginen ydintavoite edunvalvonnalle on: *Edunajamisella euroja ja työllisyyttä maakuntaan*. Edunvalvonnalla tavoitellaan riittäviä resursseja kehittämiseen ja vaikutetaan kansalliseen päätöksentekoon maakunnan hyväksi. Keskeisenä välineenä on vuosittain laadittava hankeluettelo nimeltä ”Vaikuttamisen kärjet”.

Havainnot

Joensuun lentoaseman investoinnit valmistuivat ja sen asema on vakiintunut. Junaliikenteessä saatiin toinen määräaikainen junavuoro Joensuu–Varkaus välille ja säilytettiin Joensuu–Nurmes välinen vuoro.

Vt 6 Raatekankaan eritasoliittymän rahoitus on varmistunut. VT 23 kolmannen vaiheen rahoitus on järjestynyt. Joensuun ratapihan hankevalmistelut jatkuivat tiiviisti.

Niiralan raja-aseman aukioloaika 24/7 säilyi.

Maakuntaan saatiin merkittävää rahoitusta: Lieksan ja Nurmeksien biohankkeille Kevätniemen yritysalueen vahvistaminen ja bioteollisuusalueen liikenne- ja rakentaminen myönnettiin EU-rahoi- tusta 2 miljoonaa. GTK Mintec Outokummun laboratorion vahvistuminen.

Sote ja maakuntaudistuksessa pelastus- ja ensihoitopalvelut toteutetaan maakunnallisena.

Poliisihallituksen esitys Ilomantsin ja Outokummun asemien sulkemiseksi torjuttiin, poliisi- asemat säilyvät paikkakunnilla. Käräjäoikeus säilyy Pohjois-Karjalassa ja Nurmeksessa pidetään jatkossakin istuntoja.

Suosituksia

Junayhteyksien/vuorojen vakiinnuttaminen Joensuu–Pieksämäki ja Joensuu–Nurmes ja sekä maakunnan sisäisen työmatka- ja asiointiliikenteen edistäminen.

Jatketaan Joensuun ratapihahankkeen valtionrahoituksen edistämistä.

Huolehditaan teollisten yrityshankkeiden onnistumisen edellytyksistä varmistamalla riittävä rahoitus tieverkon kunnossapitoon ja toimivien tietoliikenneyhteyksien turvaaminen.

Vahvistetaan ammatillisen koulutuksen työelämäyhteyttä tukemalla koulujen ja yritysten välistä yhteistyötä ja hyödyntämällä mm. saatavilla olevaa ennakoitietoa.

3.2.3 Maakunnan elinvoimaisuus – matkailu

Toiminta- ja taloussuunnitelman vuoden 2016 strategisen ydintavoitteen *Työtä, elinvoimaa ja hyvinvointia Pohjois-Karjalaan* mukaan tavoitteena on edistää mm. kaikessa toiminnassa Pohjois-Karjalan myönteistä kehitystä ja kilpailukykyä.

Maakuntaudistuksen johdosta kuntien rooli elinvoimapolitiikassa kasvaa. Maakuntahallitus päätti käynnistää syksyllä 2016 selvityksen matkailumarkkinoinnin tulevaisuudesta ja sen järjestämisestä.

Havainnot

Matkailumarkkinointiselvitys on tässä vaiheessa erittäin tarpeellista toteuttaa.

Pohjois-Karjalan matkailun kehittämiseen liittyvä aktiivisuus on jäänyt muutamien toimijoiden aktiivisuuden varaan. Kaikki kunnatkaan eivät ole yhteisessä toiminnassa mukana. Myös matkailuyritysten osallistumisessa on toivomisen varaa. Keskinäinen yhteistyö on vähäistä tai sitä ei ole lainkaan.

Matkailun kehittämishankkeita on toteutettu useita, mutta näyttää siltä, että pysyviä tuloksia ei ole saatu tai ne ovat jääneet matkailun näkökulmasta hyödyntämättä.

Suosituksia

Matkailumarkkinointiselvityksen ja aiemmin toteutettujen hankkeiden tuloksia hyödynnetään laajasti maakuntatasolla eri toimijoiden kanssa yhdessä.

3.2.4 Maakuntaudistuksen valmistelu

Maakuntaudistuksen esivalmistelu käynnistyi Pohjois-Karjalassa tammikuussa 2016. Esiselvityksen tehtävänä oli määrittellä maakunnan tehtävät ja tehtävien rajapinnat (valtio/kunta/maakunta), maakuntaudistuksen kokeilujen määrittely ja maakuntaudistusta koskevan valmistelun käynnistäminen.

Havainnot

Valmistelu on aloitettu hyvissä ajoin ja valmistelua tehdään maakunnan toimijoiden kesken laajassa yhteistyössä.

Suosituksia

Lainsäädäntöprosessia on seurattava ja varmistettava, että tulevaisuuden maakunnille määritellään rooli alueellaan olevien kuntien edunvalvonnan tukemiseen, erityisesti yritysten toimintaedellytysten turvaajina koko maakunnan alueella.

Valmisteluun on otettava edelleen kaikki toimijat ja henkilöstö mukaan kaikissa vaiheissa.

3.2.5 Venäjä ja Barents -yhteistyö, Euregio Karelia

EU-rahoituksella tavoitellaan kestäväää kasvua ja työtä maakuntaan toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 strategisen ydintavoitteen mukaan. Itä- ja pohjoissuomalaisella yhteistyöllä haetaan lisäarvoa Pohjois-Karjalan kehittämiseen. Yhteistyötä tehdään paitsi Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnan liittojen kanssa EU-rakennerahasto-ohjelmassa kuin myös Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan sekä Karjalan tasavallan kanssa mm. Euregio Karelian ja Karelia CBC -ohjelman puitteissa. Maakuntaliitto oli useita vuosia tarkkailijajäsenenä Barentsin euroarktisen yhteistyöalueen alueneuvostossa ja hyväksyttiin alueneuvoston jäseneksi 2016.

Havainnot

Karelia CBC -ohjelman rahoitussopimus allekirjoitettiin vuodenvaihteessa, ohjelma käynnistyi kaksi vuotta suunniteltua myöhemmin.

Pohjois-Karjala hyväksyttiin Barentsin alueneuvoston jäseneksi.

Barentsin alueneuvostoon pääsy edesauttaa merkittävästi omien tavoitteiden eteenpäin viemistä. CBC-ohjelma edistää kansalaisten välisen yhteistyön kehittymistä mm. kulttuurihankkeiden avulla. Barentsin kehityskäytävä ja esim. "Silkkitie", ratayhteys Oulusta Kiinaan Värtsilän kautta, tuovat toteutuessaan merkittäviä uusia mahdollisuuksia koko maakuntaan.

Suosituksia

Ratayhteyden suomia mahdollisuuksia elinkeinoelämän kehittämiseen on välittömästi alettava kartoittamaan.

Taloussuunnitelmasta huolimatta mm. kansalaisten välistä vuorovaikutusta on pidettävä yllä kulttuuriyhteistyön välinein esim. CBC-ohjelman hankerahoituksella.

4 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Havainnot

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja on -116 870,54. Tilikauden ylijäämä on 26 760,68 euroa.

Talousarvion poikkeamien syyt valtuustoa sitoviin lukuihin nähden on merkitty tilinpäätösasiakirjaan.

Taseen kertynyttä ylijäämää on 1 103 869,69 euroa.

Suosituksia

Taloutta ohjataan kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaan myös vuosina 2017 ja 2018.

Kertynyt ylijäämä huomioidaan kunta-osuuksien määrittelyssä.

5 Yhteenveto arviointikaudesta 2013–2016

Tarkastuslautakunnan toimikausi nykyisellä kokoonpanolla päättyy tähän arviointikertomukseen. Lautakunnan arviointi kattaa tämä arviointikertomus mukaan luettuna vuodet 2013–2016. Toimintakauden keskeisimpiä arviointikohteina ovat olleet maakunnan edunvalvonta, maakunnan lakisääteiset tehtävät ja projektit sekä taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

Maakunnan edunvalvonta on kuntien antama vapaaehtoinen tehtävä. Edunvalvontatyö – kuten arviointi – on pitkäjänteisyyttä vaativaa. Maakunnan edunvalvonta pohjautuu vuosittain laadittavaan kärkihankeluetteloon. Tarkastuslautakunta toteaa, että edunvalvonnassa oli saavutettu onnistumisia jokaisena arviointivuonna. Onnistunut edunvalvonta ei ole yksin maakuntaliiton harteilla vaan onnistumiset kertovat myös siitä, että maakuntaliitto on tehnyt yhteistyötä maakunnan toimijoiden kanssa ja onnistunut löytämään koko maakuntaa hyödyttäviä kehittämiskohteita.

Tarkastuskauden aikana lautakunta perehtyi useisiin hankkeisiin joissa maakuntaliitto oli yleensä päätoimeksittäjänä ja osassa osatoteuttajana. Lautakunta pyrki seuraamaan hankkeiden toteuttamista useamman vuoden aikana. Laajemmin arviointikohteina olivat laajakaista- ja matkailuhankkeet kuten Laajakaista kaikille Itä- ja Pohjois-Suomessa, Sadan megan Itä- ja Pohjois-Suomi ja Kaista kaikille. Matkailuun liittyviä hankkeita olivat Tourage – Seniorimatkailun kehittäminen reuna- ja raja-alueilla, Reiteistä traileiksi – Karjalan kierros luontomatkaillen suuntaajana sekä Pohjois-Karjalan ja Joensuun vetovoimaohjelma -hanke. Hankkeiden arviointia tehtiin toteutusvaiheessa ja hankkeen päättyessä. Huomiota kiinnitettiin siihen, että hankkeiden tulosten tulisi siirtyä käytäntöön hankkeen päättymisen jälkeen. Hankkeiden tuotosten jatko seurantaan tulee kiinnittää huomiota.

Lakisääteisistä tehtävistä arviointikohteina olivat mm. maakuntakaavoitus ja EU-rahoitus sekä hankkeiden vaikuttavuuden arviointi. Arviointikausi sijoittui kahden EU-ohjelmakauden aikaan. EU-hankkeille (EAKR tai ESR) maksettiin näinä vuosina yli 13 miljoonaa euroa. Tulevaisuusrahaston hankkeille maksettiin hieman yli 3 miljoonaa euroa. EU-hankkeiden vaikuttavuuden arviointiin katsottiin tarvittavan mittareita, joita kansallisella tasolla oli aloitettu laatia uudemmalla ohjelmakaudella.

Maakuntaliiton rahoitus tulee sen jäsenkunnilta. Tarkastuslautakunnalla ei ole ollut huomauttamista talouden toteutumisesta eikä ole ollut tarpeen pyytää selvityksiä myöskään tilintarkastajan kertomukseen perustuen. Kuntayhtymän edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää on edelleen mittavasti ja tarkastuslautakunta on esittänyt arviointikertomuksissa, että sitä käytetään kuntien jäsenmaksuosuuksien määrittelyssä.

6 Loppusanat

Arviointikertomus on toimikauden 2013–2016 tarkastuslautakunnan viimeinen. Muuttuva toimintaympäristö ja tulevaisuuden epävarmuus ovat olleet sävyttämässä valtuustokauden toimintaa. Tämä on asettanut maakunnan ja kuntien edunvalvonnalle laaja-alaisia haasteita ja toiminnan kehittämistarpeita.

Maakunnan ja kuntien yhteistyö ja aktiivinen ote ovat olleet vahvasti edesauttamassa positiivisiin tuloksiin. Yhteistyötä ja työnjakoa on tehty myös Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kesken. Kauden aikana olemme nähneet rajanylitysten määrän ja tax-free-kaupan vahvan kasvun ja laskun sekä uudelleen piristymisen. Maakuntaan kohdistuneita epävarmuustekijöitä ovat olleet mm. raide- ja lentoliikenteen jatkuvuus sekä tietoliikenneyhteyksien sujuvuus. Myönteisinä asioina ovat olleet mm. Itä-Suomen yliopiston päätös Joensuun kampuksen vahvistamisesta, investoinnit sekä metsäosaamiseen että biotalouteen ja niihin liittyvien teollisten hankkeiden eteneminen. Fotoniikka ja geologinen tutkimus ovat omilla alueillaan myös luomassa uutta uskoa tulevaan. Nosturit ovat olleet tuttu näky ja rakentamisen positiivinen vire on jatkunut. Ponnisteluista huolimatta maakunnan työttömyysaste on edelleen pysynyt korkealla.

Maakunnassa on oltu aloitteellisia. Maakunnan ja Heinäveden kuntien yhteisillä päätöksillä valmisteltiin alueen sosiaali- ja terveystalouden organisoimiseksi. Samalla aloitettiin valmistelu "Siun sotesta Meiän maakuntaan -hanke" ennakkoiden tulevaa maakuntaudistusta.

Matkailu on yksi tulevaisuuden toimiala. Suomi on nyt suosituimpi matkailumaa kuin koskaan. Matkailutoimittajat valitsivat Pohjois-Karjalan kotimaan parhaaksi matkailukohteeksi. Pohjois-Karjalan valtteja ovat luonto, hiljaisuus ja karjalainen kulttuuri. Pohjois-Karjalan matkailuelinkeinon toimintatapaa ollaan kehittämässä määrätietoisesti kohti uutta. Perinteisen matkailun lisäksi tapahtumamatkailulla on ollut kysyntää ja toistuvuutta esim. ampumahiihtokilpailut ja musiikkitapahtumat.

Maakuntaliitossa otettiin käyttöön uusi organisaatio kesällä 2014. Toiminta tukeutuu vahvasti erilaisiin hankkeisiin, joissa työskentelee vajaa kolmasosa henkilökunnasta. Toimintaa on jatkuvasti kehitetty vastaamaan niin maakunnan tarpeisiin kuin valtionhallinnon asettamiin tavoitteisiin. Päätöksenteon tueksi sekä toiminnan arvioinnin kehittämiseksi ja tarkentamiseksi tulee tavoitteiden mitattavuuteen edelleen kiinnittää huomiota. Toiminta- ja taloussuunnitelman selkeämpi tavoitteiden asettaminen ja mittareiden laatiminen edesauttavat seurantaan. Kehityskohteena olisi, että tavoitteille asetettaisiin mittarit mikä osaltaan tukee arviointityön pitkäjänteisyyttä ja vaikuttavuuden arviointia.

7 Allekirjoitukset

Vietämme Suomen itsenäisyyden juhlavuotta teemalla Yhdessä. Teema sopii hyvin myös maakuntaamme. Yhdessä toimiminen, yhteistyö ja toisista välittäminen ovat tuttuja teemoja Pohjois-Karjalan asukkaille ja päättäjille. Yhdessä toimisen merkitys tulee edelleen kasvamaan. Yhteisenä tavoitteena vaikuttaa päätöksiin joita tehdään eri tasoilla hallituksen, eduskunnan ja Euroopan unionin toimesta, että täällä on hyvä kaikkien asua, elää ja toimia.

Kiitokset maakuntaliiton henkilöstölle ja luottamushenkilöille maakunnan tulevaisuuden eteen tehdystä työstä.

Joensuussa 9.5.2017

Eila Heinonen
puheenjohtaja

Erkki Buska

Väinö Hernesniemi

Reijo Kortelainen